

Декларација О "Београду на води"

Са добром намером и са професионалном одговорношћу Академија архитектуре Србије (даље: ААС) обраћа се институцијама Републике Србије, Града Београда, стручној и широј јавности Београда и Србије у поводу истрајавања надлежних у наметању пројекта "Београд на води", на начин како је замишљен и отпочео, како се наводно развија, а поготово због оног што може да произведе. Подсећамо да Србија има 4500 архитеката и урбаниста, од тога 2500 само у главном граду. Понижавајућа је чињеница да је једна макета, којој се не зна ни аутор ни порекло, постала главна матрица даље разраде просторног плана, за највреднији део града, уместо урбанистичког плана. Томе вальа додати да су у процесу дефинисања Београда на води велику формалну улогу имали и документа потписивали дипломирани просторни планери, струка која у овом случају неуспешно покушава да замени урбанисте јер је то неком потребно.

Сам пројекат и начин његовог спровођења обилују низом законских прекршаја, а све у интересу једне наводно исплативе економске замисли, у садејству са приватним инвеститором, почев од злоупотребе законских одредби о опцијама када се и за шта израђује ППППН (просторни план подручја посебне намене), у које се централни простор престонице Србије никако не да подвести. У свим корацима који су током 2014. предузети изиграни су, сукцесивно, сви аспекти демократије, кроз претварање представника грађана у гласачку машину за достизање циља који је један човек промовисао. Простор одавно предвиђен за јавне намене, у геометријском центру временом нараслог Београда, пренамењен је, што је потпуно без смисла, за изградњу станова и пословног простора као непостојећу врсту јавног интереса а онда је то што је наопако дефинисано постало основ за израду ППППН. Извршне власти Републике и Града принудиле су све, и стручњаке-намештенике и београдске одборнице, на страховито опасне измене одредаба Генералног урбанистичког плана. Из њега је избачена најважнија одредница за ову локацију, да овај централни део Савског амфитеатра, појас непосредно уз реку у дубини од 300 метара на десној обали, може бити изграђен за претежно јавну намену и то објектима ограничено спратности. Мимоилазећи мишљење широке стручне јавности и грађана, није заштићено приобаље као опште добро које се мора поштовати и чувати од сваке злоупотребе.

Прекршен је члан 89 Устава Републике Србије, који јасно говори о културном наслеђу и општем интересу народа и државе, као и низ закона Србије, низ међународних повеља, конвенција, резолуција, правила и смерница усвојених од стране Савета Европе о праву на град, које је Србија потписала и ратификовала, од, рецимо, "Европске конвенције о пределу" Савета Европе из 2000, ратификоване 2011, када су донете и УНЕСКО-ове "Препоруке о историјском урбаном пејзажу". И све се то прескаче у тренутку када Србија отпочиње преговоре о чланству у ЕУ.

Стручњаци некад веома поштованог Урбанистичког завода Београда приморани су да по једној макети, за два месеца, ураде накарадан, исфабрикован, професионално апсолутно неприхватљив и непоправљив план и тиме прекрше све етичке норме и професионалне стандарде. План у којем нема ни једног креативно заснованог урбаног простора, нити једне урбанде угодности која би му привукла масе пешака, грађана, а којима би

аас

АКАДЕМИЈА АРХИТЕКТУРЕ СРБИЈЕ

овај део града морао бити намењен. До данас се у тумачењу идеја "Београда на води" није појавио ни један стручњак врхунског кредитилитета као заступник те идеје. Све раде анонимне личности, обраћивачи, по налозима из политичких структура или из иностранства.

ААС скреће пажњу грађанима на теме техничких и финансијских аспеката инфраструктурних припрема земљишта за наговештену изградњу. У питању су огромна средства, потребни дуги рокови и, што је најважније, логика да се инфраструктура не може заснивати парцијално за појединачне локације. Њена укупна вредност барем двоструко надилази максималну могућу суму инвестирања у саме грађевине, па се поставља питање ко је омогућио партнери из Емирата да доноси суверене одлуке, притом засад инвестирајући само у козметичке захвate. Да ли је, на пример, неопходни железничко-друмски мост преко Дунава, код Винче, део обавезног улагања у Београд на води? Наравно да јесте. Исто важи и за завршетак железничке станице у Прокопу и нову аутобуску станицу, за завршетак путне обилазнице и завршетак теретне железничке обилазнице око Београда, прве етапе метро система, и још многих инфраструктурних послова. Када су цене и рокови за све то предочене јавности Србије!?

Од самог почетка пројекта "Београд на води" спомиње се нови идентитет Београда. Постављамо питање: ко га је наручио, ко га је профилисао и како се односи према Београду ког сви зnamо, једном од најстаријих континуирano настањених места Европе? Притом, архитектура која се нуди пројектом виђана је свуда по свету, никаквог ту идентитета нема. Подвлачимо да се важан простор од 100 хектара централне зоне Београда мора планирати и решавати упоредо са левом обалом реке Саве, никако само на једној, десној. Ово ће доћи на ред када наша држава и наш град, кроз две или три декаде, буду имали довољно средстава да на овој локацији изграде оно што Београду заиста треба. А то је 90% културног садржаја, а не понижавајући 1% како је сада, без стида, предвиђено.

Хоће ли икада Београду бити потребни склепаним планом предвиђени огромни квадрати и тотално непримерени бројеви спратова на тој локацији? Да ли се зна како решити проблем саобраћаја када инжењерска рачуница каже да би само Савска улица требало да се прошири на по шест трaka за сваки смep? Да ли се зна како обезбедити 25 милиона кубика воде дневно, како 100 мегавата нове инсталисане снаге електричне енергије? Како изградити 40.000 паркинг односно гаражних места у екстремно високој подземној води? Да ли се зна како, из саобраћајног гротла, уредно однети 3 милиона кубних метара ископа? Ружичасти ППППН који је донет заправо легализује највећу дивљу градњу на свету. План је био предмет финираног, фарсичног јавног увида. Анализа плана и огроман број пристиглих озбиљних примедби указали су да је његова реализација на овом простору сасвим неодржива, по сваком аспекту. ААС још једном скреће пажњу на нејасноћу ко је, како и зашто препустио иностраним партнерима да доносе одлуке које се у Србији само послушнички разрађују.

Академија архитектуре Србије је најрепрезентативније удружење архитектонске струке у нашој држави. Чини је 40 чланова, од којих 17 професора Универзитета, ствараоци који су последњих 60 година планирали, пројектовали и градили у Београду, градовима Србије, као и широм света, па је сасвим разумно уважити овде изнете ставове. Уколико и овог пута реч архитеката остане неважна за извршну власт Београда и Србије, и ако, без обзира на сва упозорења, буде настављено са реализацијом пројекта "Београд на води" – извршне власти Републике и Града биће најдиректније одговорне за сав хаос који би у Београду ускоро могао настати. "Београд на води" је потпуни промашај и никаква накнадна упумпавања наводних корекција не могу му помоћи да заживи начином који одговара техничким захтевима и потенцијалу простора у који би неко да га усети.

Из свега досад наведеног намеће се једини смислени закључак:

ХИТНО ОБУСТАВИТИ пројекат "Београд на води"!

ACADEMY OF ARCHITECTURE OF SERBIA, KNEZA MILOSA 7, 11000 BELGRADE

tel: +381 11 3230059, fax: +381 11 3239754, e-mail: sas-dab@eunet.rs www.aas.org.rs

аас

АКАДЕМИЈА АРХИТЕКТУРЕ СРБИЈЕ

Упућено: Председнику Владе и члановима Владе Републике Србије,
Посланицима Народне скупштине Републике Србије,
Градоначелнику Београда и одборницима Скупштине Града Београда,
Грађанима Београда и свим осталим грађанима Србије,
Стручној јавности,
Средствима јавног информисања.

(Ову Декларацију Академија је једногласно усвојила на својој седници 05. марта 2015. Од представа јавног информисања се очекује да Декларацију користе у целини.

Скрепћемо свима пажњу да је на Интернету ових дана присутна, непознатим путем постављена, неофицијелизована, ранија радна верзија наше Декларације. Молимо да се искључиво ова званична верзија користи.)